

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt

Statusrapport 2008

Et pilotprojekt, der har til formål at støtte sårbare og frafaldstruede elever på ungdomsuddannelser og produktionsskoler i Københavns og Frederiksberg kommuner, således at personlige problemer ikke hindrer gennemførelse af uddannelse.

PsykiatriFonden
Hejrevej nr. 43
2400 Kbh. NV
Tel.: 3929 3909
Fax: 3929 3915

*Vedr.: Statusrapport 2008
Att.: Bevillingsgivere og samarbejdspartnere
Fra: PsykiatriFonden • Børne- og Ungeafdelingen
Dato: Den 31. januar 2009*

Indeks

Resumé	s. 4
1.0 Indledning	s. 5
1.1 Baggrund	s. 5
1.2 Formål	s. 5
1.3 Succeskriterier	s. 6
1.3.1 Overordnede succeskriterier	s. 6
1.3.2 Undervisning	s. 6
1.3.3 Psykologisk rådgivning	s. 6
1.3.4 Opkvalificering af studievejledere og lærere	s. 6
2.0 Metode	s. 7
2.1 Målgruppe	s. 7
2.2 Strategi	s. 7
2.3 Indhold	s. 7
2.3.1 Organisering	s. 7
2.3.2 Personale	s. 7
2.3.3 Undervisning af unge	s. 8
2.3.4 Psykologisk rådgivning	s. 8
2.3.5 Opkvalificering af professionelle	s. 9
2.4 Synergi i forhold til fondens andre aktiviteter	s. 9
2.5 Koordinering og samarbejde	s. 10
2.6 Formidling	s. 10
3.0 Status	s. 10
3.1 Hvilke målsætninger er nået?	s. 10
3.1.1 Kerneydelser	s. 10
3.1.2 Resultater af kerneydelser	s. 11
3.1.3 Web og kommunikation	s. 11
3.1.4 Dokumentation og data	s. 11
3.1.5 Strategi	s. 12
3.1.6 Netværk	s. 12
3.1.7 Personale	s. 12
3.1.8 Diverse	s. 12
3.2 Målsætninger, som ikke blev opfyldt	s. 12
3.3 Målsætninger, som delvist blev opfyldt	s. 12

4.0	Evaluering	s. 13
4.1	Hvorfor virker det?	s. 13
4.2	Hvad er lykkedes?	s. 13
4.3	Sideeffekter	s. 14
5.0	Perspektiver	s. 14
5.1	Overordnede perspektiver	s. 14
5.2	Undervisning	s. 14
5.3	Psykologisk rådgivning	s. 14
5.4	Opkvalificering	s. 15
5.5	Netværk og samarbejde	s. 15
5.6	Referencegruppe	s. 15
5.7	Dokumentation	s. 15
5.8	Hjemmeside	s. 15
5.9	Presse og markedsføring	s. 15
6.0	Økonomi	s. 16
7.0	Konklusion	s. 16

Bilag

1. *Status elevundervisning*
2. *Status opkvalificering*
3. *Status psykologrådgivning*
4. *Oversigt over kontakt med de 44 ungdomsuddannelsesinstitutioner*
5. *Medlemmer i Ungdomsprojektets referencegruppe*

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt

Den 31. januar 2009

Status pr. 31. december 2008

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt blev igangsat i 2007. Projektet har til formål at støtte elever på ungdomsuddannelser og produktionsskoler i Københavns og Frederiksberg kommuner, således at personlige problemer ikke hindrer gennemførelse af uddannelsen.

Resumé

Omkring 30% af alle elever, der starter på en erhvervsfaglig uddannelse, falder fra. Kommer eleverne fra produktionsskolerne er frafaldet 56%. På de gymnasiale uddannelser er frafaldet omkring 20%. Omtrent hver fjerde begrundet med sociale eller personlige problemer. Frafall pga. personlige problemer kan betyde isolation og i værste fald udvikling af egentlig psykisk sygdom. Risikoen for, at de frafaldne elever hverken får en ungdomsuddannelse eller kommer ind på arbejdsmarkedet, vurderes at være særdeles høj. Derfor er de menneskelige og økonomiske gevinster ved en effektiv forebyggende indsats åbenlyse.

I 2007 igangsatte PsykiatriFonden Ungdomsprojektet, som har til formål at forebygge psykisk sygdom og mistrivsel blandt unge på hovedstadens ungdomsuddannelser med henblik på at mindske frafaldet.

En underviser, to psykologer og en projektkoordinator blev ansat pr. september 2007 og fik til opgave at videreudvikle og igangsætte projektet – herunder specificere et psykologtilbud til sårbare og frafaldstruede unge, udarbejde et undervisningskoncept og -materiale til eleverne samt undervisnings- og kursustilbud til studievejledere og lærere ansat på ungdomsuddannelserne. Aktiviteterne blev sat i gang i november 2007. I begyndelsen af 2008 blev endnu en psykolog ansat og en psykologpraktikant blev knyttet til projektet.

Der har fra begyndelsen været en overvældende interesse for projektet og efterspørgslen – særligt i forhold til den psykologiske rådgivning – har allerede det første år været særdeles stor. Efter et år benytter mere end ¾ af de skoler, der er omfattet af projektet, en eller flere af ydelserne.

Med baggrund i efterspørgslen har projektet ultimo 2008 fået tilført yderligere midler til ansættelse af tre nye medarbejdere i projektet.

Projektet er et gratis tilbud til alle ungdomsuddannelsesinstitutioner i Københavns og Frederiksberg kommuner og er finansieret af Velfærdsministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt Undervisningsministeriet. Projektet er organisatorisk placeret i PsykiatriFondens Børne- og Ungeafdeling.

1.0 Indledning

1.1 Baggrund

Alt for mange unge med psykiske problemer får ikke den nødvendige støtte og hjælp. Det viser sig f.eks. ved, at især unge piger i stigende grad plages af selvmordstanker og gennemfører selvmordsforsøg, og at flere og flere unge mennesker udviser selvskadende adfærd, f.eks. ved at skære sig selv. Det er endvidere kendt, at omkring 10% af målgruppen har social angst og 2% OCD (tvangstanker og tvangshandlinger), ligesom depressioner og ADHD er udbredt. Ofte er de unge ikke i stand til at tale åbent om det og får derfor ikke den fornødne hjælp og behandling. Disse forhold medvirker til, at en stor gruppe unge mennesker ikke er i stand til at tilegne sig den viden og de kompetencer, der bidrager til et godt liv, og at de risikerer at blive isoleret samt at udvikle svære sociale og psykiske problemer.

PsykiatriFonden har siden 2001 haft fokus på oplysning til børn og unge om psykiske sygdomme og problemer. På baggrund af den indsamlede erfaring på området har fonden haft et udtalt ønske om at tilbyde en særlig informationsindsats til eleverne på ungdomsuddannelserne. Denne målgruppe har et stort uopfyldt behov for oplysning og vejledning om psykisk sygdom og psykisk sundhed – i 2004 afdækket i en undersøgelse (bestilt af LO), hvor den manglende støtte på særligt erhvervsuddannelserne blev fremhævet. Ifølge undersøgelsen falder 30% af eleverne på erhvervsuddannelserne fra, og 23,5% af eleverne begrundet deres frafald med personlige problemer. I folkeskolen har man PPR, på de videregående uddannelser har man studenterrådgivningen. På ungdomsuddannelserne har der indtil nu ikke været et fast tilbud til eleverne.

Senest har en rapport fra maj 2006 udsendt af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) konkluderet, at de uddannelsessvage unge ikke får støtte nok. Rapporten viser, at 40% af eleverne på landets produktionsskoler efterfølgende starter på en ungdomsuddannelse, størstedelen på en erhvervsskole. 56% af produktionsskoleeleverne, der starter på en erhvervsskoleuddannelse, falder fra inden for det første år (*Kilde: "Uddannelsessvage unge får ikke støtte nok", www.eva.dk*). I rapporten anses støtte til den enkelte sårbare elev som nøglen til fastholdelse af elever og dermed en øget gennemførelsesprocent.

Regeringens målsætning om, at 95% af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse, går fint i spænd med tanken om uddannelse til alle. Det er en målsætning, som PsykiatriFonden bakker 100% op, men det er samtidig en målsætning, som vil placere flere udsatte unge på ungdomsuddannelserne. Den gode målsætning forudsætter således, som også EVA fremhæver, en skærpet indsats på ungdomsuddannelserne, hvad støtte og rådgivning angår. PsykiatriFondens Ungdomsprojekt er netop sådan en skærpelse og bakker op om målsætningen om uddannelse til alle. I et langsigtet perspektiv vurderes Ungdomsprojektet desuden at kunne bidrage til regeringens arbejde for at nedbringe antallet af unge førtidspensionister.

1.2 Formål

Formålet med PsykiatriFondens Ungdomsprojekt er at yde den nødvendige støtte til de udsatte elever på ungdomsuddannelserne, således at frafaldet forårsaget af personlige problemer mindskes.

Projektets formål er:

- At fastholde elever med psykiske problemer på ungdomsuddannelserne og dermed nedbringe antallet af elever, der falder fra ungdomsuddannelserne pga. personlige problemer.

- *At* uddanne studievejledere/kontaktlærere til i større omfang at kunne varetage støtte- og rådgivningsfunktionen i forhold til de sårbare elever.
- *At* fremme den enkeltes ressourcer og evne til at få det optimale udbytte af undervisningen.
- *At* aftabuisere psykiske sygdomme og problemer, så det bliver mere acceptabelt at have en psykisk sygdom eller psykiske problemer og at søge hjælp.
- *At* forebygge, at psykiske problemer udvikler sig til behandlingskrævende psykiske sygdomme blandt eleverne på ungdomsuddannelserne.
- *At* fremme tidlig opsporing af elevernes psykiske sygdomme og problemer samt henvise til relevante støtte- og behandlingstilbud.
- *At* fremme et sundt psykisk arbejdsmiljø på ungdomsuddannelserne.
- *At* bidrage til regeringens ambition om, at 95% af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse.

1.3. Succeskriterier

1.3.1 Overordnede succeskriterier

Det overordnede succeskriterium for indsatsen er, at elevernes trivsel fremmes, således at frafald pga. personlige problemer mindskes. Registrering af årsagen til mistrivsel samt graden af fastholdelse er blevet indarbejdet fra projektets start og danner grundlag for evaluering af projektet. Fastholdelsesprocenten anses for tilfredsstillende, hvis 50% af de henviste elever fastholdes med støtte fra psykologtilbuddet. Det er desuden et overordnet succeskriterium, at de relevante uddannelsesinstitutioner bliver bekendt med tilbuddet i tilfredsstillende grad.

1.3.2 Undervisning

Det er et succeskriterium, at elevernes viden inden for det valgte område er mærkbart større end blandt ikke-underviste elever, og at størstedelen oplever, at de kan anvende det lærte konstruktivt i forhold til deres videre uddannelsesforløb. I forbindelse med dokumentationen af indsatsen får underviste elever et evalueringsskema, hvor de får mulighed for at vurdere undervisningen. Det er et succeskriterium, at gennemsnittet af denne vurdering ligger på fire eller højere (på en skala fra 1-6).

1.3.3 Psykologisk rådgivning

Det er et succeskriterium, at samtlige elever tilbydes en visiterende psykologsamtale senest tre uger efter første henvendelse. Endvidere er det et succeskriterium, at eleverne og studievejlederne selv angiver psykologens støtte som en afgørende faktor for elevens fastholdelse og gennemførelse af den påbegyndte uddannelse. Konkret er det et succeskriterium, at minimum halvdelen af de frafaldstruede elever med hjælp fra psykologrådgivningen bliver fastholdt i deres ungdomsuddannelse.

1.3.4 Opkvalificering af studievejledere og lærere

Overordnet er målet, at studievejledere og (kontakt)lærere på ungdomsuddannelserne opfatter tilbuddet om opkvalificering som et brugbart og attraktivt tilbud, der kan hjælpe dem i deres daglige arbejde. Det er et succeskriterium at udarbejde et forløb for vejledere og kontaktlærere med det formål at styrke deres evne til i højere grad at kunne varetage de udsatte unges problemer på stedet.

- Det er et succeskriterium at afholde fire årlige konferencer for studievejledere og andre professionelle med bl.a. mistrivsel og støttemuligheder som tema.
- Der afholdes minimum otte eftermiddagsmøder for studievejledere om året. Derudover besøger projektets undervisere og psykologerne de enkelte lærerkollegier i det omfang, det efterspørges af uddannelsesinstitutionerne.

- Det er et succeskriterium, at gennemsnittet på evalueringerne af opkvalificeringstilbuddet ligger på fire eller højere (på en skala fra 1-6).

2.0 Metode

2.1 Målgruppe

Den primære målgruppe er elever på ungdomsuddannelser og produktionsskoler i Københavns og Frederiksberg kommuner, primært 16-25-årige. Den sekundære målgruppe er studievejledere samt kontaktlærere m.fl. på ungdomsuddannelserne i de to kommuner.

Projektet dækker i alt 44 ungdomsuddannelsessteder. De er fordelt således:

- 20 gymnasier og HF
- Seks handelsegymnasieafdelinger
- Otte erhvervsskoleafdelinger
- Seks andre erhvervsuddannelser (to SOSU-skoler, Fodterapeutskolen, Hotel- og Restaurantskolen, Skolen for Klinikassistenter og Tandplejere og Søværnets Teknikkursus)
- Fire produktionsskoler

2.2 Strategi

Projektets kerneydelser – undervisning, rådgivning og opkvalificering samt dokumentations- og evalueringsarbejdet – har højeste prioritet. Yderligere udviklingsopgaver og ad hoc-opgaver bliver prioriteret ud fra, hvilke aktiviteter der har den største effekt i forhold til de ressourcer, der skal bruges. For at nå projektets målsætninger skal projektets ydelser synliggøres og være nemme at gøre brug af for de forskellige målgrupper.

2.3 Indhold

2.3.1 Organisering

Ungdomsprojektet er organisatorisk en del af PsykiatriFondens Børne- og Ungeafdeling. Børne- og Ungeafdelingens afdelingsleder refererer til områdechefen for kommunikation.

2.3.2 Personale

Den 31. december 2008 var følgende personer ansat i projektet:

- Psykolog Anne Kaplan, cand.psych.
- Psykolog Tina Månsson Hansen, cand. psych.
- Psykolog Dorthe Andersen, cand.psych. (barselsorlov)
- Therese Dittmann, cand.psych.aut. (barselsvikar)
- Underviser Sylvia Johannsen, ergoterapeut og voksenunderviser
- Projektkoordinator Siv Bilsted Pedersen, cand.scient.
- Afdelingsleder Hallur Gilstón Thorsteinsson, cand.mag.

Psykologerne og underviseren udgør et team med stor pædagogisk og psykologisk viden og erfaring, og deres forskellige baggrunde og erfaringer indvirker konstruktivt på den sparring, der foregår i teamet. Den aktuelle personalesammensætning betyder, at:

- Der udbydes undervisning til elever tre dage om ugen.
- Der udbydes støttende psykologsamtaler fire dage om ugen (inklusive visiterende samtaler med henviste elever).
- Opkvalificering og vejledning af professionelle (lærere) prioriteres højt og afholdes udover fastlagte konferencer og eftermiddagsmøder efter behov/efterspørgsel.

Underviseren og psykologerne modtager supervision af psykolog Dorthe Meinike og gennemgår desuden workshops om den personlige samtale, håndtering af elevers reaktioner i undervisningen m.m. Psykologerne modtager derudover supervision ved en ekstern supervisor hver måned (pt. også Dorthe Meinike).

Pr. 1. januar ansættes psykolog Mette Haaning og underviser Ronny Højgaard Larsen. Endvidere overgår barselsvikar Therese Dittmann i en fast projektstilling fra 1. maj 2009.

2.3.3 Undervisning af unge

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt tilbyder undervisning af elever på ungdomsuddannelserne i psykisk mistrivsel og forebyggelse. Formålet med undervisningen er at nedbryde eksisterende tabuer og fordomme, fjerne berøringsangst og øge viden om og tolerance over for mistrivsel og psykisk sygdom samt at tilskynde elever, der måtte have et behov, til at søge hjælp så tidligt som muligt.

Indholdet i undervisningen:

- Hvad er normalt, og hvornår er der tale om psykiske problemer?
- Hvad er f.eks. spiseforstyrrelser, depression, selvskaide og angst?
- Hvad gør man, hvis man selv, en i familien eller en af vennerne får det psykisk dårligt?
- Psykisk sundhed og forebyggelse.

Rammerne for undervisningen:

- Undervisningen varetages af to undervisere.
- Et typisk undervisningsmodul varer i to en halv time, heraf en time og 45 minutter til undervisning og 45 minutter efterfølgende til åben rådgivning for de elever, der måtte have interesse og behov for det.
- Der undervises i hold á ca. 25-30 elever ad gangen.
- Skolen stiller et undervisningslokale til rådighed.
- Det er en forudsætning for besøget, at der er en lærer til stede, mens de unge bliver undervist.

2.3.4 Psykologisk rådgivning

Fokus for psykologsamtalerne er fastholdelse på uddannelsen og rådgivning i forhold til personlige problemer, der gør det svært for den unge at gennemføre uddannelsen.

Forudsætninger for at modtage psykologtilbuddet:

1. Eleven er 16-25 år og aktiv på en ungdomsuddannelse i Københavns eller Frederiksberg kommuner (elevens bopæl er underordnet).
2. Eleven vurderes som aktuelt frafaldstruet eller mistrives i sådan en grad, at det på sigt kan udgøre en trussel i forbindelse med uddannelsen.
3. Eleven har personlige, sociale eller psykiatrinære problemer, herunder:
  - Nedtrykthed og lette/moderate depressioner
  - Angstproblematikker (ikke psykiatrisk karakter)
  - Pårørende-problematikker (ikke sygesikringsberettigede)
  - Overgrebsproblematikker (ikke sygesikringsberettigede)
  - Problemer i familien, herunder skilsmisse og konflikter
  - Selvværds- og identitetsproblemer
  - Ensomhed/isolation
  - Trivsel i skolen/studiemæssige problemer
  - Mobning
  - Stress

Alle tre kriterier skal være opfyldt.

Rammerne for psykologtilbuddet:

- Henvisninger af unge til Ungdomsprojektets psykologiske rådgivning foretages af studievejleder eller leder/rektor, således at der altid er en kontakt mellem den unge og skolen imellem. Henvisningen sker ved at rette kontakt til en af projektets psykologer samt ved at udfylde og indsende et henvisningsskema.
- Elever med et misbrug eller svære psykiatiske problemstillinger, f.eks. unge med psykoser, svære spiseforstyrrelser eller svære depressioner, visiteres af studievejlederen til andre mere relevante tilbud.
- Samtalerækken består som udgangspunkt af 1-10 samtaler. Der er mulighed for både individuelle forløb og gruppeforløb.
- Samtaler med de unge afholdes i PsykiatriFondens egne lokaler i København NV.

Ungdomsprojektets psykologiske rådgivning tilbyder op til 10 psykologsamtaler til de unge, der visiteres. Der er tale om støttende samtaler, hvor psykologen og den unge arbejder med de ting, som pt. optager og fylder i den unges dagligdag, og som gør det svært for den unge at koncentrere sig i uddannelsesmæssig sammenhæng. Det kan f.eks. være at hjælpe den unge med at styrke de sociale relationer, arbejde med selvværd, hjælpe den unge med at strukturere hverdagen eller f.eks. at håndtere det at være pårørende til en psykisk syg forælder. Andre unge har symptomer på angst og depression, mens atter andre kæmper med selvskaide eller andre følelsesmæssige problemer. Psykologerne arbejder ud fra et både narrativt, psykodynamisk og kognitivt grundlag.

2.3.5 Opkvalificering af professionelle

Tilbuddet om opkvalificering foregår på forskellige niveauer:

- Studievejledere samt lærere indbydes fire gange årligt til en eftermiddagskonference med eksterne oplægsholdere (ca. 170 pladser pr. gang).
- Studievejledere indbydes otte (fra 2009 bliver det ti) gange årligt til tematiserede eftermiddagsmøder, som varetages af projektets undervisere. Undervisningen foregår i PsykiatriFondens lokaler og giver mulighed for tæt dialog mellem undervisere og deltagere pga. et begrænset deltagerantal på max. 30.
- Den enkelte uddannelsesinstitution kan rekvirere projektets undervisere til at undervise studievejledere og (kontakt)lærere i emner som f.eks. den svære samtale og specifikke psykiatiske/psykiatrinære problemstillinger.

2.4 Synergi i forhold til fondens andre aktiviteter

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt er en integreret del af fondens Børne- og Ungeafdeling. Dette betyder, at der er et tæt samarbejde på tværs af afdelingens projekter f.eks. i forbindelse med udarbejdelse af undervisningsmateriale, forberedelse af konferencer for professionelle, udviklingsdage og særlige arrangementer, herunder Verdens Mentale Sundhedsdag.

I Børne- og Ungeafdelingen er der desuden, som en del af Børne- og Ungeprojektet, etableret en hjemmeside med oplysning om psykiske sygdomme og problemer målrettet de 13-19-årige og deres lærere samt netrådgivning, hvor et panel af ansatte i PsykiatriFondens Børne- og Ungeafdeling rådgiver de unge over mail.

PsykiatriFondens Erhvervsrådgivning har stor ekspertise i undervisning, bl.a. i stresshåndtering, den svære samtale og arbejdsmiljø og udgør derfor en væsentlig sparringspartner i udarbejdelsen af undervisningsindhold. PsykiatriFondens Telefonrådgivning

styrker ligeledes projektet, idet de unge kan ringe anonymt til rådgivningen og tale med en uddannet rådgiver.

Ovenstående og andre aktiviteter i PsykiatriFonden – kursusvirksomhed, forlag og blad – har været værdifulde i etableringen af Ungdomsprojektet. Ligeledes har fondens mangeårige erfaring med at formidle viden om psykiske sygdomme og problemer gjort fonden til en troværdig afsender med et omfattende og værdifuldt netværk.

2.5 Koordinering og samarbejde

PsykiatriFonden har et omfattende samarbejdsnetværk, der strækker sig til resten af landet. Der er både tale om kommuner, offentlige institutioner, interesseorganisationer, foreninger og private tilbud. Dette netværk har været en vigtig del af synliggørelsen af Ungdomsprojektets tilbud.

Ungdomsprojektet har et aktivt samarbejde med en række uddannelsesinstitutioner, vejledningscentre, kommunale behandlingssteder, børne- og ungdomspsykiatrien samt tilbud, som tilbyder psykologhjælp på ungdomsuddannelsesinstitutioner andre steder i landet.

2.6 Formidling

PsykiatriFonden har stor erfaring med at oplyse om psykiske sygdomme og problemer via kurser, bøger, kvartalsbladet Psykiatri-Information m.m. Ungdomsprojektet har fra begyndelsen været styrket af den erfaring og det netværk, der allerede var etableret i fonden.

I Børne- og Ungeafdelingen er der udviklet en omfattende database og mailingliste, som bruges til at formidle information om kurser, konferencer og nyt materiale, som kan have interesse blandt fagfolk inden for psykologi, pædagogik eller undervisning. Derudover er der etableret et godt samarbejde med diverse fagblade, som gør, at fondens aktiviteter kan annonceres gratis, f.eks. i bladet Gymnasieskolen, Psykolog Nyt m.fl.

Større arrangementer synliggøres vha. pressemeddelelser, ligesom den lokale presse underrettes, når ungdomsprojektet afholder aktiviteter i området. I særlige tilfælde yder et pressebureau professionel assistance.

3.0 Status

3.1 Er målsætningerne for 2008 nået?

De opstillede mål for PsykiatriFondens Ungdomsprojekt i strategiplanen for 2008 er for de allerfleste punkters vedkommende nået. Som helhed er også opstarten og etableringen af projektet gået godt – både hvad etableringen af de formelle rammer og selve projektudviklingen angår. Efterspørgslen af projektets forskellige ydelser har været særdeles stor for nogle ydelsers vedkommende og mindre for andre. De opnåede resultater er:

3.1.1 Kerneydelser og videreudvikling af kerneydelser

- Der er i efteråret 2007 blevet udviklet et undervisningskoncept, som blev udbudt ungdomsuddannelserne pr. 1. januar 2008. Konceptet blev i sommeren 2008 revideret, hvorved der bl.a. blev større fokus på psykisk sundhed.
- Der er blevet udviklet et kursuskoncept for studievejledere og (kontakt)lærere på ungdomsuddannelserne.

- Ungdomsprojektets psykologiske klinik er blevet etableret. Tilbuddet om gratis rådgivning og vejledning til sårbare unge på ungdomsuddannelserne blev udbudt pr. 1. december 2007, og i løbet af sommeren 2008 blev også et gruppetilbud udviklet.

3.1.2 Resultater af kerneydelserne

- Der blev i 2008 undervist i alt 1.384 elever fordelt på 42 undervisningsdage.
- 11% af de underviste elever (152 elever i alt) har gjort brug af den åbne rådgivning i forbindelse med elevundervisningen (se bilag 1).
- Ca. 500 unge deltog i Verdens Mentale Sundhedsdag for unge, d. 10. oktober 2008, hvor emnet var angst.
- 416 professionelle (studievejledere og lærere) er blevet undervist i temaer som "Den svære samtale", "Den motiverende samtale", "Socialfobi", "De pligtopfyldende unge", "Depression" og "De stressede unge". En del af undervisningen er foregået i form af otte planlagte eftermiddagsmøder i fonden og resten har været rekvireret undervisning på skolerne. Der har i alt været afholdt 26 arrangementer (se bilag 2).
- I alt ca. 600 professionelle har deltaget i de fire konferencer afholdt i 2008. Temaerne har været "ADHD hos børn og unge", "Angst hos børn og unge", "Børn og unge som pårørende" og "Unge med spiseforstyrrelser".
- 213 elever er blevet henvist til projektet. Heraf har 122 elever været i forløb i rådgivningen, med i gennemsnit knap 6 samtaler pr. elev (ved årets afslutning stod 33 henviste elever på venteliste, og 58 elever var enten viderehenvist til andet tilbud eller afmeldt fra ventelisten (se bilag 3).
- Ud fra de foreløbige tal er 84% af de elever, der har været i forløb i rådgivningen, stadig været fastholdt på deres ungdomsuddannelse tre til seks måneder efter afslutningen af samtaleforløbet.
- 34 af de 44 uddannelsesinstitutioner har i 2008 gjort brug af en eller flere af Ungdomsprojektets tilbud (se bilag 4).

3.1.3 Web og kommunikation

- Informationsbreve er efter behov sendt ud til alle involverede uddannelsesinstitutioner samt udvalgte samarbejdspartnere.
- Ungdomsprojektets tilbud samt information om projektet i øvrigt er beskrevet på PsykiatriFondens hjemmeside.
- Informationsmateriale er blevet udviklet.
- En henvisningsmappe med relevante tilbud til unge er blevet udarbejdet og anvendes i de tilfælde, hvor den visiterede unge ikke vurderes at få tilstrækkeligt udbytte af Ungdomsprojektets tilbud. Henvisningsmappen er blevet opdateret i efteråret 2008 og udsendt til samtlige 44 ungdomsuddannelsesinstitutioner samt lagt på hjemmesiden.
- Ungdomsprojektet er blevet omtalt i forskellige tidsskrifter, bl.a. Erhvervs-skolelæreren (4/2008), Depressions Tidende (3/2008) og Psykiatri-Information (4/2008).

3.1.4 Dokumentation og data

- Dokumentationsplan for projektet er udarbejdet og til dels implementeret.
- Alle aktiviteter registreres og evalueres.
- En database over skolekontakter i Københavns og Frederiksberg kommuner er etableret og giver fonden mulighed for at komme i kontakt med institutionerne i forbindelse med projektets aktiviteter og tilbud.
- En database over relevante samarbejdspartnere er etableret.
- En klientoversigt med statistisk relevante informationer er etableret.

- Der bliver kontinuerligt indsamlet artikler og rapporter af relevans for projektet.

3.1.5 Strategi

- Strategiske handlingsplaner for 2007, 2008 og 2009 er blevet udarbejdet og er for de første års vedkommende blevet implementeret.

3.1.6 Netværk

- Der er blevet etableret et bredt samarbejdsnetværk bestående af bl.a. Undervisningsministeriet, Projekt NetOpNu i Sønderjylland, Kommunernes Landsforening, Ungdommens Uddannelsesvejledning, studievejledere i de to kommuner, Ungdomsklinikken i København, Familierådgivningen på Frederiksberg og Folkesundhed København.
- PsykiatriFondens Ungdomsprojekt er blevet præsenteret for relevante aftagere af tilbuddet bl.a. ved årsmødet for studievejledere ved de erhvervsfaglige uddannelser, for uddannelsescheferne for de erhvervsfaglige uddannelser i Københavns Kommune, for studievejledere og lærere på de deltagende skoler m.fl.
- Der er i efteråret nedsat en referencegruppe for Ungdomsprojektet bestående af 11 personer med relevant viden om unge, frafald, studievejledning, psykologisk rådgivning og psykiske sygdomme (*se bilag 5 for sammensætningen af gruppen*).
- Børne- og Ungeafdelingen fungerer via Ungdomsprojektet og Børne- og Ungeprojektet også som videntcenter. Der har i 2008 løbende været henvendelser fra såvel institutioner (herunder Jobcenter København og regionale UU-centre) som private (herunder journalister).

3.1.7 Personale

- To psykologer, en underviser og en projektkoordinator er blevet ansat pr. 1. september 2007 og yderligere en psykolog er ansat pr. 1. april 2008. Der har i foråret 2008 også været en psykologpraktikant tilknyttet projektet. Endvidere er en barselsvikar for den ene psykolog blevet ansat 15. august 2008. Projektet udvides med to ansatte – en psykolog og en underviser. pr. 1. januar 2009. Pr. 1. maj 2009 fastansættes den nuværende barselsvikar (en psykolog).

3.1.8 Diverse

- De fysiske rammer er blevet etableret herunder indkøb af IT- og AV-udstyr, kontorinventar m.m.

3.2 Målsætninger, som ikke blev opfyldt

- Udvikling af supervisionstilbud til studievejledere.
- Udarbejdelse af en strategi for hvordan Ungdomsprojektets tilbud kan målrettes og inkludere unge med anden etnisk baggrund end dansk.

Begge målsætninger er blevet sat i bero, idet afviklingen af kerneydelserne er blevet prioriteret pga. den store efterspørgsel. Med hensyn til supervision af studievejledere er der ikke noget formelt tilbud, men i praksis sker der er del sparring, både når enkelte vejledere rådfører sig med psykologerne og ved eftermiddagsmøder for studievejledere.

3.3 Målsætninger, som delvist blev opfyldt

Målsætningen om at undervise 3.000 elever det første år er kun delvist opfyldt, idet knap 1.400 elever modtog undervisning. Målsætningen var ambitiøs taget i betragtning, at projektet i 2008 først skulle blive kendt blandt ungdomsuddannelsesinstitutionerne, hvilket erfaringsmæssigt er en tidskrævende proces. Undervisningstilbuddet har en forebyggende funktion (psykoekudation) og har derfor ikke på samme måde som psykologrådgivningen kunnet dække et eksplicit behov. Endvidere skal

tilbuddet ”kæmpe om pladsen” med nogle i forvejen tæt besatte undervisningsforløb på uddannelserne. Aktivitetsniveauet i undervisningstilbuddet har været et tilbagevendende opmærksomhedspunkt på de strategiske møder, som er blevet afholdt i løbet af året. En række initiativer er blevet iværksat undervejs, og dette ser ud til at have positiv effekt på efterspørgslen på elevundervisningen i årets sidste kvartal.

Succeskriteriet om, at ventetiden for henviste elever skulle være mindre end tre uger, har det desværre ikke været muligt at overholde, idet ventetiden siden april har været mere end tre uger. Af samme grund blev inklusionskriterierne i sommeren 2008 strammet op, så psykologrådgivningen nu primært er et tilbud for de elever, der ikke på andre måder kan få hjælp (f.eks. gennem sygesikringen). På baggrund af den store søgning til psykologrådgivningen er der til projektet afsat yderligere en bevilling fra de tre ministerier, gældende fra november 2008.

4.0 Evaluering

4.1 Hvorfor virker det?

Den store interesse, som PsykiatriFondens UngdomsProjekt har mødt blandt såvel ungdomsuddannelsesinstitutionerne, kommunale- og offentlige samarbejdspartnere og behandlings- og rådgivningstilbud på børne- og ungeområdet, viser, at behovet for støtte- og rådgivningstilbud på området er stort. Undervisningen og de støttende samtaler er et godt og relevant supplement til skolernes øvrige tiltag for at øge trivslen og fastholde eleverne på deres uddannelse.

Projektet er sammensat på en måde, der gør det så let som muligt for uddannelsesinstitutionerne at gøre brug af de forskellige ydelser, f.eks. er reservation af undervisning og kursus tilbud og visitationer til psykologtilbuddet ikke besværliggjort af tunge procedurer. Projektet er i høj grad fleksibelt og designet til at imødekomme brugernes behov.

At projektet er placeret i PsykiatriFondens regi betyder, at det forbindes med høj troværdighed og faglig kvalitet. Dette er blevet meget tydeligt for projektets ansatte i forbindelse med opstartsfasen, hvor der er etableret mange samarbejdsrelationer. PsykiatriFondens ry og allerede eksisterende netværk har dermed været en afgørende platform for projektets etablering.

4.2 Hvad er lykkedes?

Først og fremmest er det lykkedes at udvikle et gennemarbejdet og målrettet tilbud til unge på hovedstadens ungdomsuddannelser, som skal være med til at fremme trivsel og mindske frafald pga. personlige problemer. Det er lykkedes at skabe et stort og aktivt samarbejdsnetværk, som betyder, at kendskabet til projektet allerede er højt. Derudover er det lykkedes efter udviklings- og startfasen at komme ind i en stabil konsolideringsfase, hvor der både er god tilgang af henvisninger og af bookinger på både elev- og lærerundervisning.

På de uddannelsesinstitutioner, som har taget imod tilbuddet, er der blevet etableret et godt og velfungerende samarbejde med særligt studievejlederne. Dette samarbejde er yderst centralt for projektets resultater. Det er studievejlederne, som henviser de unge til projektets psykologer, og i den sammenhæng får de et tilbud om at deltage i en del af den første samtale mellem den unge og psykologen (hvis den unge er indforstået hermed). Det betyder, at der fra start skabes konsensus mellem elev, psykolog og uddannelsesinstitution om, hvad formålet med og rammerne for støtten er. Derudover sikrer samarbejdet, at eleven ikke står alene efter endt forløb, men at studievejlederen

er involveret og dermed også forpligtet. Det er også ofte studievejlederne der booker undervisning til elever samt undervisning til lærere. Endvidere afholdes årlige opfølgingsmøder med studievejledere.

Det er lykkedes at sætte fokus på uddannelsesstedernes personaleudvikling ved at rette direkte kontakt til ledelsen og tilbyde gratis undervisning og opkvalificering af studievejledere og lærere. Dette har skabt stor begejstring blandt såvel lederne som de ansatte på uddannelsesinstitutionerne.

Sidst – men ikke mindst – er det lykkedes at sætte psykisk mistrivsel og forebyggelse på skoleskemaet i 2008 hos en række elever på ungdomsuddannelsesinstitutionerne i Københavns og Frederiksberg kommuner.

4.3 Sideeffekter

Ungdomsprojektets aktiviteter har været inspiration til flere andre initiativer i løbet af 2008 både i PsykiatriFondens regi og eksternt. Af interne initiativer kan nævnes ”PsykiatriFondens Ungdomshus”, et støttetilbud til de unge, som er faldet fra en ungdomsuddannelse, samt ”PsykiatriFondens Erhvervsskoleprojekt”. Sidstnævnte er et kursustilbud til lærere og uddannelsesledere på samtlige erhvervsuddannelser i Danmark. Formålet er at give den enkelte lærer og skolen som organisation redskaber, som kan støtte sårbare elever i uddannelse. Projektet starter primo 2009 med støtte fra Undervisningsministeriet.

5.0 Perspektiver

5.1 Overordnede perspektiver

Det vurderes, at projektet vil kunne gøre en mærkbar forskel for særligt de frafaldstruede elever på hovedstadens ungdomsuddannelser. Herudover anses den forebyggende effekt at have stor værdi for samtlige nuværende og kommende elever (jf. langtidseffekten via de opkvalificerede lærere og studievejledere). Desuden vil projektet give indsigt i, hvor stort omfanget med personlige problemer er, og i hvor stor udstrækning det kan afhjælpes. Viden, som vil kunne målrette og effektivisere indsatsen yderligere på sigt.

Det anses som en mulighed på sigt at introducere delvis brugerbetaling for uddannelsesinstitutionerne. Fastholdelsesprocenten og den forebyggende indsats vurderes at have stor værdi for den enkelte uddannelsesinstitution, og en udbredelse til andre dele af landet kan lettes økonomisk, hvis uddannelserne bidrager til finansieringen.

5.2 Undervisning

Undervisningskonceptet vil løbende blive udviklet og opdateret, f.eks. gennem udvikling af temapakker i forlængelse af grundpakken til undervisning af elever. Der vil i 2009 blive udviklet workshops til elever, hvor fokus er på forebyggelse og mestringsstrategier. Det er også en målsætning at udvikle et projekt for klasserumsintervention, f.eks. med fokus på selvmordsproblematik.

5.3 Psykologisk rådgivning

Projektet vil fremover også – ud over individuelle samtaleforløb – tilbyde de unge gruppeforløb, f.eks. om selvværd og andre temaer, hvor gruppeformen er hensigtsmæssig.

En henvisningsmappe, der er blevet sendt til alle 44 uddannelsesinstitutioner, bliver løbende opdateret og vil i forbindelse med Børne- og Ungeafdelingens nye hjemmeside kunne downloades af studievejlederne. Således kan studievejlederne få et godt indblik i, hvilke tilbud de og de unge kan gøre brug af, hvis PsykiatriFondens Ungdomsprojekt ikke anses for at være det optimale tilbud i den konkrete sag.

De personalemæssige ressourcer vil blive udvidet i januar 2009. Når den psykolog, der pt. er på barsel, vender tilbage i maj, vil der være i alt fem psykologer i rådgivningen. Herudover er der to undervisere samt en projektkoordinator og en afdelingsleder.

5.4 Opkvalificering

Både eftermiddagskonferencer, eftermiddagsmøder og rekvireret undervisning til professionelle vil løbende blive udviklet og opdateret, f.eks. med flere niveauer af undervisningspakker og nye temaer.

5.5 Netværk og samarbejde

Kontakten til samarbejdspartnere udbygges kontinuerligt både gennem mødeaktivitet, videndeling og information om projektets aktiviteter. Bl.a. vil projektet i januar 2009 blive præsenteret på Undervisningsministeriets konference for forsøgs- og udviklingsprojekter (FoU).

Projektets ansatte har løbende været i kontakt med lignende tilbud andre steder i landet. Det har vist sig, at mange af disse tilbud ofte er løst organiserede, idet der f.eks. sidder en enkelt psykolog på en teknisk skole i Århus, en anden på et gymnasium i Randers osv. Ungdomsprojektet forsøger i samarbejde med andre gode kræfter at erfaringsudveksle og videndele i et allerede etableret landsdækkende netværk. Der vil blive arbejdet videre på dette initiativ i 2009, hvor også Ungdomsprojektet står for det landsdækkende netværksmøde, der afholdes i maj.

5.6 Referencegruppe

Der er blevet nedsat en referencegruppe, som skal bistå projektet med faglig sparring og inspiration. Gruppen består af 11 personer og repræsenterer en række interessenter og samarbejdspartnere inden for forebyggelses- og behandlingsområdet. Referencegruppen samles to gange om året. Det første møde blev afholdt i november 2008, og gruppen mødes næste gang i april 2009.

5.7 Dokumentation

Der er i starten af 2008 udarbejdet en dokumentationsplan for projektet. Arbejdet med registrering og dokumentation i øvrigt vil løbende blive udviklet i takt med nye behov og aktiviteter. I efteråret 2008 fik PsykiatriFonden adgang til et system, der bruges til udarbejdelse af web-baserede spørgeskemaer. Systemet blev taget i brug ultimo 2008.

Alle aktiviteter vil blive registreret og om muligt evalueret af brugerne af tilbuddet. Der vil blive arbejdet med både kvantitative og kvalitative evalueringsformer.

Målet med dokumentationsarbejdet er at evaluere projektet procesmæssigt samt at dokumentere indsatsens effekt.

5.8 Hjemmeside

Projektet vil blive synliggjort med en selvstændigt sektion på Børne- og Ungeafdelingens hjemmeside (tabu.dk). Hjemmesiden vil være indrettet, så den

tydeligt henvender sig til både lærere, studievejledere og de unge selv og vurderes at få en værdifuld betydning for målet om forebyggelse og oplysning. Det nye hjemmesideindhold forventes færdigt i løbet af foråret 2009.

5.9 Presse og markedsføring

Fonden vil i 2009 arbejde med pressekontakt med henblik på at maksimere udbredelsen af viden om projektet samt psykiske sygdomme og problemer blandt børn og unge. Pressestrategi for hele Børne- og Ungeafdelingen vil indgå i fondens overordnede pressestrategi, varetaget af fondens kommunikationschef.

Projektets aktiviteter synliggøres ved hjælp af:

- Direct mail-kampagner.
- Annoncer og omtale i fagblade, herunder Gymnasieskolen, Erhvervsskolen, Psykolog Nyt, Psykiatri-Information m.fl.
- Omtale i både landsdækkende og lokale medier.
- Infomøder med uddannelsesinstitutioner og relevante samarbejdspartnere.

6.0 Økonomi

Tilbuddet om psykologisk rådgivning til sårbare elever samt undervisning af elever og studievejledere og/eller lærere på ungdomsuddannelserne er gratis. Deltagelse til konferencer og eftermiddagsmøder koster 100 kr. pr. deltager. I perioden 2007-2010 er projektet støttet af henholdsvis Undervisningsministeriet, Velfærdsministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Fra 2007 til 2008 var det årlige budget 3 mio. kr. pr. år, mens der fra 2009 og frem gives tilsammen 4,35 mio. kr. pr. år fra de tre ministerier.

7.0 Konklusion

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt blev igangsat i begyndelsen af 2007 og etableret i efteråret 2007. Formålet med projektet er at yde støtte til (sårbare) elever på Hovedstadens ungdomsuddannelser. Målet er at forebygge psykisk sygdom og mistrivsel og gennem oplysning, rådgivning og støttende psykologsamtaler tilføre eleverne ressourcer, der gør det muligt for dem at gennemføre den påbegyndte uddannelse.

Projektet har gennemgået en etablerings- og udviklingsfase i 2007 samt i første del af 2008. I sidste halvdel af 2008 har projektet været i en konsolideringsfase.

Der er blevet etableret et bredt samarbejdsnetværk inden for såvel kommunale og offentlige interessenter, relevante rådgivnings- og vejledningstilbud samt uddannelsesinstitutioner. Efterspørgslen og interessen fra disse samarbejdspartnere bevidner, at behovet er stort.

PsykiatriFonden har siden 2002 arbejdet for at oplyse om og forebygge psykiske sygdomme og problemer blandt børn og unge. En indsats, der har gjort det tydeligt, at særligt gruppen af elever på ungdomsuddannelserne har manglet støttetilbud på trods af, at særligt produktions- og erhvervsskolerne forholdsmæssigt rummer en meget stor andel af sårbare elever.

Hvis uddannelse skal være for alle, er man nødt til at indrette uddannelserne, så de sårbare elever også kan gennemføre dem. I PsykiatriFonden er det vores vurdering, at nærværende projekt er et væsentligt skridt i den rigtige retning, og at projektet kan bidrage til regeringens målsætning om, at 95% af en ungdomsårgang gennemfører en

ungdomsuddannelse. Det er således lykkedes at sammensætte et projekt, der på den ene side støtter og fastholder elever, der her og nu har brug for hjælp til at overkomme personlige problemer, og på den anden side forebygger psykiske sygdomme og problemer bredt blandt elever og lærere. De menneskelige og økonomiske gevinster ved en sådan indsats er åbenlyse – på kort såvel som på lang sigt.

Bilag 1

Status 2008 i PsykiatriFondens Ungdomsprojekt – elevundervisning

2008	Antal elever	Antal i åben rådgivning	Rådgivne i %	Antal undervisningsdage
Januar	78	18	23	4
Februar	112	10	9	4
Marts	144	22	15	4
<i>I alt 1. kvartal</i>	334	50	15	12
April	141	16	11	5
Maj	124	5	4	3
Juni	0	0	0	0
<i>I alt 2. kvartal</i>	265	21	9	8
Juli	0	0	0	0
August	28	5	18	2
September	58	4	9	2
<i>I alt 3. kvartal</i>	86	9	10	4
Oktober	126	30	24	5
November	222	14	6	6
December	323	33	11	7
<i>I alt 4. kvartal</i>	671	77	12	18
I alt 2008	1.356	157	12	42
Måltal (2008)	3.000	300	10	-

Bilag 2

Status 2008 i PsykiatriFondens Ungdomsprojekt – opkvalificering af professionelle

2008	Antal professionelle undervist	Antal arrangementer
Januar	15	1
Februar	33	2
Marts	35	3
April	78	4
Maj	16	1
Juni	21	2
Juli	0	0
August	23	1
September	64	3
Oktober	59	4
November	59	4
December	13	1
I alt	416	26
Måltal (2008)	200	–

Note: Det samlede antal underviste er fra planlagte eftermiddagsmøder i PsykiatriFonden samt undervisning afholdt ude på uddannelsesinstitutionerne.

Bilag 3

Status 2008 i PsykiatriFondens Ungdomsprojekt – psykologisk rådgivning

	Antal henviste elever	Antal elever på venteliste	Antal elever i forløb	Antal afsluttede forløb	Antal viderehenviste	Antal afmeldte
December	12			1		
Januar	26			2		
Februar	16			3		
Marts	25			4		
I alt 1. kvartal	79	18	31	10	13	7
April	27			5		
Maj	11			9		
Juni	9			12		
I alt pr. 30/6	126	13	39	36	20	18
Juli	0			5		
August	7			10		
September	17			7		
I alt pr. 30/9	150	8	38	58	24	22
Oktober	22			6		
November	25			11		
December	16			3		
I alt pr. 31/12	213	33	44	78	32	26
Måltal 2008	210			-	-	

Kommentarer

Antal samtaler i gennemsnit er ultimo 2008: 5,9. Kønsfordelingen er 17% drenge og 83% piger.

27% af de elever, der henvises, bliver enten viderehenvist eller melder fra, mens de er på venteliste. Af de viderehenviste bliver lidt under halvdelen viderehenvist til egen læge/sygesikring og knapt 40% til psykiatrien/længerevarende tilbud. Af de afmeldte har ca. 1/3 fået andet tilbud, ca. 1/3 var ikke længere interesserede eller mødte ikke op til visitationssamtale, og ca. 1/3 blev udmeldt af uddannelsen. Det relativt store antal afmeldte elever hænger muligvis sammen med, at der i en periode har været lang ventetid til psykologrådgivningen, som konsekvens af de mange henvisninger i marts og april.

Bilag 4

Status 2008 – PsykiatriFondens Ungdomsprojekt – kontakter

Skole	Elev- tal	Inf. møder	Sam. møder	Undervis- ning af elever	Opkvalifi- cering via Eftermid- dagsmøder	Opkvalifi- cering af Professio- nelle	Klienter
Akademisk Studenterkursus	100	X		X			X
Christianshavns Gym.	601				X		X
Det frie Gymnasium	234				X		
Falkonergårdens Gym	773		X	X	X		X
Frederiksberg Gym.	612						
Frederiksberg HF-Kursus	479				X		
HF-Centret Efterslægten	376		X			X	X
Ingrid Jespersens Gym.	226				X		X
Johannesskolen	179				X		X
Københavns Åbne Gym.	573		X			X	X
Metropolitanskolen	428				X		
Niels Steensens Gym.	198				X		X
N. Zahles Gymnasieskole	245			X			X
Nørre Gymnasium	685		X		X		X
Prins Henriks Skole	14						
Rysensteen Gymnasim	501				X		X
Sankt Annæ Gym. (P)	500	X		X			X
VUF	376		X				X
Ørestad Gymnasium	800	X	X	X			X
Østre Borgerdyd Gym.	323						X
Sosu Frederiksberg	182	X		X	X		X
Sosu København	838	X			X	X	X
CPH West (frisørskolen)	450	X	X	X		X	X
Fodterapeutskolen	284						X
Søværnets Teknikkursus	81						
Hotel og Restaurantk.	2112	X	X		X	X	X
Skolen for Klinikass.	533		X	X	X	X	X
TEC – Frederiksberg	3471	X	X		X	X	X
KTS, Lygten (erhvervsak)	5860						
KTS, Julius T (T og K)	-			X		X	
KTS, Kongedybet/Suk.	-				X	X	
KTS, Rebslagervej (B&A)	-			X		X	X
KTS, Tuborgvej (H&T)	-					X	
KTS, Jagtvej (Htx)	-						
Niels Brock (HG)(P)	4862						X
Niels Brock (Erhv.udd.)	-						
Niels Brock (Salgsak.)	-						
Niels Brock (HG-udd)	-			X			
Niels Brock (HGP)	-						
Niels Brock (Elitegym.)	-						
Den øko.prod.skole (P)	75		X	X	X		X
Prod. k.u.b.a. (P)	110			X	X	X	X
Prod. Høffdingsvej (P)	50						
AFUK's Prod. (P)	85				X		X

Note: P = Eksisterende psykologordning

Bilag 5

Referencegruppen i PFUP

Psykolog Ida Koch (Den Gule Flyver)

Psykolog Lisbeth Bendtsen (Viborg Gymnasium)

Psykolog Ole Lund Sørensen (Projekt NetOpNu)

Psykiater Bent Kawa (Ungdomspsykiatrisk afsnit, Roskilde)

Overlæge Lise Nyholm (Børne- og ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg)

Professor Per Schulz Jørgensen (bestyrelsesmedlem i PsykiatriFonden)

Forskningsleder Noemi Katznelson (Center for Ungdomsforskning - DPU)

Udviklingschef John Vinter Knudsen (Ungdommens Uddannelsesvejledning Kbh.)

Uddannelses- og erhvervsvejleder Benny Wielandt (Teknisk Erhvervskole Center)

Studievejleder Hanne Strunge (Falkonergårdens Gymnasium og HF-Kursus)

Psykolog Marjan Shahmir (Etnisk Rådgivningscenter NOOR)